

Pedagogická komunikace

Pedagogická fakulta

jaro 2017

Vyučující

doc. Mgr. et Mgr. Kateřina Vlčková, Ph.D. (KPed PdF MU), učo 23594

Mgr. Blanka Pravdová, Ph.D. (KPed PdF MU), učo 358527

Mgr. Lucie Škarková (KPed PdF MU), učo 52296

Mgr. Kateřina Lojdová, Ph.D. (KPed PdF MU), učo 100154

RNDr. Eva Trnová, Ph.D. (KPed PdF MU), učo 26136

Mgr. Radek Pospíšil (KPed PdF MU), učo 55467

Mgr. Bc. Jan Nehyba, Ph.D. (KPed PdF MU), učo 106930

Mgr. Barbora Šimůnková (stud PdF MU), učo 221682

PhDr. Vladimíra Neužilová (KPed PdF MU), učo 34485

Mgr. Petr Svojanovský (KPed PdF MU), učo 174467

Garance

[Mgr. Lucie Škarková](#)

[Katedra pedagogiky - Pedagogická fakulta](#)

Dodavatelské pracoviště: [Katedra pedagogiky - Pedagogická fakulta](#)

Omezení zápisu do předmětu

Předmět je nabízen i studentům mimo mateřské obory.

Cíle předmětu

Cílem předmětu je:

- (a) seznámit studenta (prostřednictvím témat 1 až 10) se specifiky pedagogické komunikace;
- (b) rozvíjet studentovu dovednost reflektovat konkrétní pedagogické situace ve vztahu k vlastnostem pedagogické komunikace i ve vztahu k jednotlivým aktérům pedagogické komunikace (učitel, asistent pedagoga, žák, rodič žáka);

Na konci tohoto kurzu:

- student diskutuje o vybraných otázkách pedagogické komunikace. Při argumentaci využívá poznatky získané studiem odborné literatury (viz témata 1–10);
- student zhodnotí svou dosavadní pedagogickou komunikaci, pojmenuje její silné stránky, identifikuje možnosti, jak ji zlepšovat;
- student poskytne spolužákovi, který vystoupí v semináři, funkční zpětnou vazbu, prokáže tak osvojení této dovednosti na potřebné úrovni a současně také porozumění pedagogické komunikaci v konkrétním pedagogické situaci;
- student popíše a analyzuje výukovou či výchovnou situaci (je využíváno mimo jiné virtuálních hospitací z webu rvp.cz) z hlediska pedagogické komunikace, využívá při tom odbornou terminologii, navrhne alteraci výukové či výchovné situace, která koresponduje s pravidly efektivní pedagogické komunikace.

Osnova

1. Pedagogická komunikace a pedagogická interakce, vliv sebepojetí učitele na jeho pedagogické jednání.
2. Komunikace verbální (mluvený i psaný projev) a neverbální.
3. Specifika pedagogické komunikace (IRF komunikační struktura, dialog ve výuce, podmínky, metody, obsah, prostředky, cíle).
4. Efektivní komunikace s rodiči žáků: učitel – žák – rodič.
5. Otázky pedagoga – podle fází výuky a podle výukových metod.

6. Otázky pedagoga – podle kognitivních a afektivních cílů.
7. Zpětná vazba – její druhy, funkce a význam pro učení jedince.
8. Využití prostoru v pedagogické komunikaci, proxemika.
9. Techniky vedení rozhovoru, naslouchání, shrnování, rekapitulace.
10. Emocionální stránka pedagogické komunikace (akceptace, empatie, pozitivita, expresivita, humor apod.).
11. Nenásilná komunikace.
12. Prezentační dovednosti – powerpoint.

Literatura

- Vybrané studie z časopisu Komenský: <http://www.ped.muni.cz/komensky/predesle-rocniky>
- ŠEĎOVÁ, Klára, Roman ŠVAŘÍČEK a Zuzana ŠALAMOUNOVÁ. *Komunikace ve školní třídě*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012. 293 s. ISBN 978-80-262-0085-7.
- MEŠKOVÁ, Marta. *Motivace žáků efektivní komunikací*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012. 135 s. ISBN 9788026201984.
- PALENČÁROVÁ, Jana a Karel ŠEBESTA. *Aktivní naslouchání při vyučování: rozvíjení komunikačních dovedností na 1. stupni ZŠ*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. 102 s. ISBN 8073671018.
- NELEŠOVSKÁ, Alena. *Pedagogická komunikace v teorii a praxi: význam komunikace, vztah učitele k žákovi, komunikace ve škole, ukázky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005. 171 s. ISBN 8024707381.
- GAVORA, Peter. *Učitel a žáci v komunikaci*. Brno: Paido, 2005. 165 s. ISBN 8073151049.
- CAZDEN, Courtney B. *Classroom discourse: the language of teaching and learning*. 2nd ed. Portsmouth: Heinemann, 2001. vi, 208. ISBN 0325003785.
- CANGELOSI, James S. *Strategie řízení třídy: jak získat a udržet spolupráci žáků při výuce*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2000. 289 s. ISBN 8071784060.
- MAREŠ, Jiří a Jaro KŘIVOHLAVÝ. *Komunikace ve škole*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1995. 210 s. ISBN 80-210-1070-3.

Výukové metody

Prezentace, zpětná vazba, sebereflexe.

Metody hodnocení

Pro absolvování předmětu je třeba:

Aktivní účast na seminářích, akceptována je 1 omluvená a 1 neomluvená absence.
Výstup:

- **individuální vystoupení studenta před skupinou zaznamenané na videozáznam, jímž prokáže osvojení pravidel efektivní pedagogické komunikace (viz témata 1 až 10), zpětnou vazbu k vystoupení poskytne studentovi jak vyučující, tak ostatní studenti seminární skupiny (viz téma 7); Výstupy probíhají dle individuální domluvy s vyučujícím semináře!**
- **vypracování písemné sebereflexe (v rozsahu 1–2 strany, 5000 znaků) vztahující se k tématům specifikovaným ve výstupech 1 až 4 (např. zvládnutí komunikačních dovedností s akcentem na pedagogickou komunikaci v interakci se žáky, silné a slabé stránky vlastní pedagogické komunikace apod.), výstup bude vložen v elektronické podobě v odevzdávacímu v issu do 14. 5. 2017.**